

Kåre Bakkeng, forteller til Per Hvamstad

Kåre Bakkeng som har levd det meste av dette århundre, har mye å fortelle både fra barn- og ungdommen og ikke minst fra tida som bureiser.

Han er humoristisk, prater ekte dialekt med sans for slående replikker.

- Du er født i 1903 på Bakkengsetra i Lomsjødalen, kan du fortelle åssen det hadde seg?

- Ei huse itte, for ei var så liten sju, han hadde vel ingen annen stann å ha familien sin gubben da -

- Men før så bodde 'n altså i Bakkenga, søllte han det a?

- Ja han solgte det ja, det var vel mistrivselen som gjorde det, han vart halvle -

- Bakkengenget er et bruk, like sør for Auma stasjon, her bodde Lars og Inga Bakkeng ei tid. Begge er strøminger, han fra Øverbakken, en gard som nå er borte og jorda lagt under Jonsmoen og hun fra Øren. Lars Larsen solgte Øverbakken i 1888, men holdt att Bakkengenget som opprinnelig var ei vårseter og setra i Lomsjødalen. Inga og Lars fikk først to barn som døde i difter, seinere ble det 7 barn, født fra 1892 til 1909.

Han solgte Bakkengenget i 1896 til Gunnar Gjærvoll og fløtte med familien til Lomsjødalen ca. 2 mil fra Auma med nærmeste faste bebyggelse utmed Folla.

Familien bodde i Lomsjødalen i 7 år og Kåre er den siste som kom til verden der og han er nr. 4 i rekka.

- Ei ska sei deg døm hadde det døm sku gjør gut, vatn ble bære fra sjøen, matvarer, poteter og anna ble kjørt eller bære fra utmed Folla, Einund.

Men etter noen år i Lomsjødalen flyttet familien nedatt til bygda og begynte å rydde et nytt bruk.

- Det var mobro, delte Øren i to, far fekk det halve og bygde opp en ny gard. Denne garden hette Ørvold, men den vanligste betegnelsen er Bakkenget, etter folka.

Fremdeles ble setra i Lomsjødalen brukt og Kåre husker mye derfra.

Barna måtte tidlig hjelpe tel. Kåre var ikke gamle karen da han begynte å bære posten for byfolka oppi Lomsjødalen. Nærmeste postkontor var på Einabu.

- Mye tente du på det a?

- Det var itte så lite det gut, ei fekk mye penger tå døm -

Han begynte på skolen på Strømmen, første lærerinna hette Maret Sletten, ho var låghalt. Men sommeren etter skjedde det noe spesielt, da kom Kåre til Trøen oppved Einund til oppfostring, og der var han i seks år, til han ble konfirmert.

- På hva slags måte fikk du vite at du skulle til Trøen -

- Nei ei hørte itte nåe tå det ei før denna fremmende kroppen kom på vangen og ei skjønte lunta med en gong ei vet du, ei sau (såg) a mor drev å sanke i hop noe ting som hørte meg te å hadde i en sekk.

Da stakk 'n Kåre vekk og vart borte ei stund men kom nå fram att.

- Så skull nå a mor følge oss på vei, men da var ei slukøre gut. Nei vi kom nå fram da, så sto ei ei stund på tråppen, så tok ei kuten åt bratten da og kakka på porten åt 'n mor sent om kvelden, ho mor sa ingenting. Så kom 'n etter meg om mårrån. Men så bynte ei nå å trivs lite etter hånda for dessa jentongan bynte nå å lekte seg med meg litt, for dem hadde tida -

Men Kåre måtte være med i arbeide fra han kom dit, det var mye en liten gutt kunne gjøre. Vedkløving ikke minst.

- Kløve ved så liten ei va, ei va så liten at ei så vidt greide å løfte opp øksa -

De dagene han ikke gikk på skolen kunne han være med i skogen, han hadde unna topp og kvist.

Etterhvert ble det mye hestekjøring, både i vedskogen og til

fjells etter måsså og høy, og da var det mang en prøvelse. Måssålassa var tunge å handtere.

- Me hadde kløfter og stører som vi smorte innunder, også løfte me lite og lite og under ei kløft og slik drev me på å marke, det var fali gut, om taket hadde gått gut, faline greier -

En gang Kåre og en jamnaldring var i fjellet, kom de ut for et fælt uvær, det var umulig å holde aua oppe og vegleia blåste att.

Kameraten - hadde en gamp som itte tok vegen, men ei batt opp tøman på gamle Bronen, så han fekk gjør som han ville, og han gjekk veien han da sju -

Da uværet hadde rast ei stund - kom gubben, døm måtte ha vørte redde -

Men det var ikke bare kjøring i utmarka, det var også mye kjøring til Steia.

All kjøringa gikk utover skolen - nei en kunne itte leksen sine en eneste gong -

Om sommeren var det mye arbeid på setra, som låg fint til i Marsjølia, med fine fiskemuligheter innover Rødalen.

K. Akern 83

- Døm hadde søen sju i et hus for seg sjøl oppå sæter'n, for å få te gjødsel så var ei dit å kjørte fram strø da - Til strø vart brukt - mørtuer og myr, kjørte fram myr og tørke opp -

- Men så kom vinna å da måtte ei nå hematt, ja me slo sju, slo med ljå. Hvor gammel var du da du begynte å slå med ljå?

- Ja, ei vet itte, få sjå, aja en ti år. Ei var liten sju, han løuve te ljå åt meg, passeli stor, ei slo gut bare så det dundre borti gubben.

Ei fekk slå for meg sjøl te å byne med, men på slutten så fekk ei nå vera med dei are ei å, ei gjekk nå etter, men ei strevde hardt med å hølle følge -

Kåre ble konfirmert samtidig med Kari, ene dattera på garden, under forberedelsene løsserte døm på Steia.

Etter konfirmasjonen ble Kåre fremdeles ei tid på Trøom. Siste arbeidet han var med på var å bygge nytt uthus, store mengder grus ble kjørt fram.

Mens han var på Trøom var han lite heimatt. - Det hendte da noen gang, slik i blant, men det var lite. Men ei var i Tanga da vet du, åt onkela mine og 'n tante -

Også etter han kom hematt va det skogsarbe og etter hvert anleggsarbe første på veien bortante. Hjelpemidla var trillebår, hakke og spade

- me trille på kølsvarte livet. Vi var seks mann.

Om vinteren sprenge me stein ne'i Berja, sprenge og kjørte, men da kjørte me med hest.

- Den gangen så skulle en legg et lag med sten da sju og pukke, det var da no tull, gjorde da itte no det i leren.

- Pukke de for hand?

- Brukte sånne små slegger, slo så det kven.

- Så va' ei på Tylldalskjøla, kjørte grus på veien, der tjente me godt, ei vet ei fekk forskudd også fekk ei væl så 2.000 i oppgjør.

Dette var med hest, Kåre hadde en hest han hadde lagt penger i heime.

Så var det kanalisering av Aumen, det varte i to år.

- Det var en Langjelten som sto for arbe, han hadde vør på Røstvinga, en svær gubbe sju, stor, diger -

Siste vintern var Kåre med å kjørte stor sten åt noen dammer.

- Ei va ti somrer på storgrasing på jernbanen og sju, ja me kjørte grus nerover, reste klokka fire om mårrån og kjørte langt ne'over og det var god betaling.

I 1933 begynte Kåre som bureiser, bruket ble kalt Åsheim, og ligger på østsida av elva like nord for Johanhauen (Strømsøyen).

- Ei vart hauløs (med anleggsarbe), ei ville ha meg en liten gard, ei var nå bortåt a vet'l Erik og sporte om han ville sæl, ei gjekk flere gonger å sau (såg) på ta. Joda - det gjekk i lås det - 40 mål vart kjøpt, 30 kr målet med skogen på.

Så var det å ta fatt i svarte skauen. Stua ble bygd først med tømmer fra teigen som var kjøpt.

- Ja, ei fekk lite for lite te stuen, ei skulle ha hatt mer, ei kjøte noen stokker, men det skulle ha vør lite høyer, så ei hadde fått en gang midt etter og rom på siom -

Broren Lauritz Bakkeng og Simen Øren var med og tømre, broren var også med å sette opp uthuset, sammen med Ola Rasmussen - det var en svær snøkkargubbe det sju -

Uthuset var i resverk, med løe og fjøs. I fjøset var det plass til 4 kyr. - Også hadde ei en to - tre oksbagger og nørre søer - i tillegg var det plass til hesten - ei hadde merra inni der og - 40 mål skulle bruket være, til bygging ble det innvilget lån - Ei huse itte, va det 3 eller 4 tusen og det greide ei meg nå fint med -

På dyrkinga var det litt tilskudd.

- Ei kjøpte meg en stubb-brytar, jo det var noe å brøkje med Først ble 8 mål snauhogge og veden ryddet vekk

- Ei hadde med meg to mann, Peder Fallet oppi Sivildala og smed'n oppå her, Johan Johnsen, så me tok opp stubber tå 8 mål, det var mange stubber det.

Stubban vart dregne bort åt hafellen, så var det om å få harve og sådd, to fjordinger vart lånt på Krokmoa, mot hjelp i vinna.

- Ei brukte skålharv, skar sundt hele greia, sådde havre, og avling vart det. Hadde på tomas, det var svær gjødsel det gut - så vart det sådd tel og bra grasavling var det.

Men fjøset var ikke ferdig, så han hadde en del dyr heime til å begynne med. Samtidig ble det også kjøpt ny hest i Bakkenga, merra skulle være i Bakkenga, mens Kåre skulle ha folongen.

Det kom en kvit folonge - og hoppe var det - Ho vart 22 år, ho var så hard i skaua sju, det skulle gå så kolossalt fort. Merra fekk 2 folonger som vart solgt.

Men det var ikke bare bruket, det ble også en god del arbeid borte hos andre, om vinteren va det hogging og kjøring.

- Mye kunne du tjene på en vinter?

- Det var nå itte så lite hell, hivte da ti noen kroner.

Skogen var tett ved, og arbeidet i fjøset på bruket måtte gjøres morgen og kveld.

Etter at det meste av nybrottsarbeidet va gjort, ble det tid til å tenke på gifting. Klara Myrvold fra Plassen og Kåre Bakkeng giftet seg like etter krigen. Høyavlingene ble etter hvert så store at det ble mer enn til eget bruk.

Men han tok også måsså innpå Flat Tron, lass omtrent hver vinter. Det hendte også at de var innved Rødalshøa etter måsså, det var langt.

- Me låg på Halvorsvanga i Garvikåsa, både når vi to'n og når vi lunnan fram -

Av og til ble det også høgde løv til fôr. Lauvet låg ute i en haug.
- hadde snø på det, svær foring det og sju -